

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 25/2011-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď, H., Č., a akad. mal. a soch. M. T., B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 175/2001 a jeho rozsudkom z 19. marca 2008, postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 329/2008 a jeho rozsudkom zo 14. apríla 2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 130/2009 a jeho uznesením z 28. augusta 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď.a akad. mal. a soch. M. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. decembra 2009 doručená sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. (ďalej len „sťažovateľ“) a akad. mal. a soch. M. T. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základných práv zaručených v čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 175/2001 a jeho rozsudkom z 19. marca 2008, postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 329/2008 a jeho rozsudkom zo 14. apríla 2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 130/2009 a jeho uznesením z 28. augusta 2009.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovatelia sa návrhom podaným okresnému súdu 10. októbra 1997 domáhali určenia, že nimi označené nehnuteľnosti a hnutel'né veci nadobudnuté na základe Zmluvy o predaji časti podniku od F., ktoré správca konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti Ž., s. r. o., B. (ďalej len „úpadca“), v rámci konkurzného konania vedeného Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 38 K 111/1995 zahrnul do majetku tvoriaceho konkurznú podstatu, patria do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Podaním doručeným okresnému súdu 4. augusta 2006 požiadali sťažovatelia o zmenu návrhu tak, že nimi označený majetok patrí do ich podielového spoluvlastníctva v polovici pre každého z nich, a to z dôvodu, že rozsudkom Okresného súdu Hodonín sp. zn. 4 C 784/96 z 24. júna 1996 bolo ich bezpodielové spoluvlastníctvo zrušené. Okresný súd zmenu pripustil uznesením č. k. 12 C 175/2001-600 z 28. januára 2008. Okresný súd v merite veci rozhodol rozsudkom č. k. 12 C 175/2001-776 z 19. marca 2008 tak, že návrh sťažovateľov zamietol a uložil im povinnosť zaplatiť náhradu trov konania odporcom.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 10 Co 329/2008-911 zo 14. apríla 2009 tak, že potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bol návrh zamietnutý, zrušil výrok týkajúci sa náhrady trov konania a v tejto časti vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 130/2009 z 28. augusta 2009 dovolanie odmietol a odporcom nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

3. Podľa tvrdení sťažovateľov tak okresný súd, ako aj krajský súd rozhodli vo veci nespravodlivo, keďže nevykonali dokazovanie v rozsahu a spôsobom, ako ho navrhovali sťažovatelia, vo veci došlo k odňatiu zákonnému sudcovi, čo malo za následok porušenie čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 ústavy, ako aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že najvyšší súd, krajský súd i okresný súd „*porušili základné právo sťažovateľov na spravodlivý súdny proces garantovaný Ústavou SR v čl. 51, 48, 47, a garantovaný podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru*“. Zároveň žiadali, aby ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu a rozsudky okresného súdu a krajského súdu a vec im vrátil na ďalšie konanie, priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie a uložil súdom povinnosť zaplatiť trovy právneho zastúpenia.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

6. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenia o porušení iných práv (čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 ústavy) totožnými subjektmi, ktoré sťažovatelia uvádzajú v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť ich argumentácie.

Ústavný súd sa preto zaoberal namietaným porušením základných práv v rozsahu, v akom ich sťažovatelia, zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, v sťažnosti pred ústavným súdom vymedzili v petite návrhu, t. j. skúmal, či postupom a rozsudkom okresného súdu č. k. 12 C 175/2001-776 z 19. marca 2008, postupom a rozsudkom krajského súdu č. k. 10 Co 329/2008-911 a postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 130/2009 z 28. augusta 2009 došlo k porušeniu základných práv podľa čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje uznesenie sp. zn. II. ÚS 289/09 zo 17. septembra 2009, v ktorom ústavný súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľov, ktorou namietali porušenie práv už označenými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu. Sťažnosť v časti týkajúcej sa konania a rozhodnutia okresného súdu je potrebné považovať podľa § 24 zákona o ústavnom súde za neprípustnú.

Ak by aj ústavný súd (vzhľadom na nejednotnosť petitu a odôvodnenia oboch sťažností) skúmal, či postupom a rozsudkom okresného súdu mohlo dôjsť k porušeniu

označených základných práv a slobôd, uplatňujúc princíp subsidiarity by dospel k záveru, že sťažovateľ sa mohol domôcť ochrany svojich základných práv a slobôd využitím opravných prostriedkov. V danom prípade bol proti rozsudku okresného súdu prípustný opravný prostriedok – odvolanie, ktorý sťažovatelia využili. Krajský súd o odvolaní rozhodol rozsudkom č. k. 12 C 175/2001-776 z 19. marca 2008. Z uvedeného dôvodu by ústavný súd pri predbežnom prerokovaní musel sťažnosť sťažovateľov v časti namietajúcej porušenie ich základných práv rozsudkom okresného súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

8. Podľa aktuálnej judikatúry ústavného súdu v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku sa považuje ústavná sťažnosť za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie tejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (I. ÚS 169/09, I. ÚS 358/09).

Ústavný súd sa už v uznesení sp. zn. II. ÚS 289/09 zo 17. septembra 2009 na základe podanej sťažnosti zaoberal preskúmaním porušenia práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom krajského súdu zo 14. apríla 2009, ktorého predmetom bolo rozhodnutie o odvolaní v konaní o žalobe o určenie, že nehnuteľnosti a hnutel'né veci patria do podielového spoluvlastníctva sťažovateľov. Ústavný súd konštatoval, že krajský súd podrobne vyložil ustanovenia procesného predpisu vzťahujúce sa na konanie o určovacej žalobe, a za akých podmienok sa ňou možno domáhať svojho práva pred všeobecnými súdmi; detailne opísal zákonom predpísaný postup všeobecného súdu, ako aj postup správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní a dôsledne vyhodnotil dôvod neúspechu sťažovateľov v konaní o určovacej žalobe, v dôsledku čoho bolo potrebné potvrdiť rozsudok okresného súdu vo výroku vo veci samej. Ústavný súd nepovažoval právny názor krajského súdu za nedostatočne zdôvodnený alebo arbitrárny, a preto sťažnosť v časti namietajúcej porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

9. Proti rozsudku krajského súdu zo 14. apríla 2009 podali sťažovatelia dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením z 28. augusta 2009. Ústavný súd preskúmal

rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov ako procesne neprípustné podľa § 238 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože nesmerovalo proti zmeňujúcemu rozsudku v zmysle § 238 ods. 1 OSP, dovolací súd vo veci nevyslovil svoj právny názor a odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku nevyslovil, že je dovolanie prípustné. Najvyšší súd ako súd dovolací sa však neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 OSP, ale skúmal, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a) až g) OSP, teda či nejde o prípad nedostatku právomoci súdu; spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka; o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania; prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný; prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom či konania súdom nesprávne obsadeným. Existencia žiadnej z už uvedených väd nebola v konaní dovolacím súdom zistená.

K ďalším dovolacím dôvodom sťažovateľov, a k tomu, že odvolací súd sa nevysporiadal s navrhovanými dôkazmi a nesprávne vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania, dovolací súd uviedol, že v zmysle § 237 OSP nie je nesprávne vyhodnotenie dôkazov vadou konania a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné [§ 241 ods. 2 písm. a) až c) OSP], a táto skutočnosť sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 OSP. K tvrdeniu sťažovateľov, že odvolací súd im odňal možnosť konať pred súdom aj tým, že vec nesprávne právne posúdil, dovolací súd uviedol, že odňatie možnosti konať pred súdom ustanovenie § 237 písm. f) OSP dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci. Ďalej, s odvolaním sa na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu a zastávaný názor uviedol, že ani prípadné nesprávne posúdenie veci súdmi nižších stupňov samo osebe nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f) OSP.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľov odmietnuť.

V ďalšej časti dovolania sťažovatelia tvrdili, že je daný dovolací dôvod aj podľa § 237 písm. g) OSP v dôsledku toho, že boli odňatí zákonnému sudcovi, resp. vo veci nerozhodoval zákonný sudca. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí potvrdil právo účastníka na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, pričom poukázal na skutočnosť, že uvedený ústavný príkaz je neopomenuteľnou podmienkou riadneho výkonu súdnej moci, pretože dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a pre účastníka predstavuje záruku, že jeho vec rozhodujú sudcovia a súdy určené podľa vopred určených procesných pravidiel obsiahnutých v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a rozvrhu práce a pri zachovaní zásady pevného pridelovania súdnej agendy. V texte odôvodnenia najvyšší súd podrobne rozviedol, ako stanovené zásady uplatnil vo svojej rozhodovacej činnosti krajský súd, pričom nezistil, že by bolo došlo k porušeniu stanovených pravidiel, a tým aj k nesprávnemu obsadeniu súdu, ktorý by mohol byť posúdený ako dovolací dôvod podľa § 237 písm. g) OSP. Na základe uvedenej argumentácie dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie podľa § 238 OSP je procesne neprípustné a jeho prípustnosť nemožno vyvodiť ani z § 237 OSP, v dôsledku čoho ho odmietol.

10. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený dostatočným spôsobom a presvedčivo s podrobným odôvodnením, z akých dôvodov súd dovolanie odmietol.

Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Ústavný súd po preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu z 28. augusta 2009 s ohľadom na dôvody uvedené v sťažnosti nezistil také porušenia, ktoré by mohli vyvolať

účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, prípadne aby sa toto rozhodnutie javilo ako neodôvodnené alebo svojvoľné. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi sťažovateľmi v petite sťažnosti označenými základnými právami podľa čl. 46 ods. 2, 3 a 4, čl. 47 a čl. 48 ods. 2 ústavy. K čl. 51 ústavy ústavný súd poznamenáva, že obsahuje interpretačné pravidlo k iným článkom ústavy, ktoré upravujú základné práva alebo slobody, sám však nie je nositeľom týchto práv.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľov ako celok odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2011